

ÖVERSYN AV RIKTLINJER FÖR PLANERING AV REGIONAL BUSSTRAFIK

Bakgrund

Sedan 2007 har den regionala busstrafiken mellan kommunhuvudorterna i länet utvecklats kraftigt och fått ett ökat resande genom satsningar på utbud, enkelhet, restid och stabilitet. Den regionala busstrafiken kompletterar tågtrafiken där utbudsnivån inte är tillräcklig eller där det helt saknas tågtrafik, därav att uttryck som tåg på gummihjul har använts i sammanhanget.

Grundprincipen för uppdragsplaneringen gällande regional trafik har varit att regionala linjer ska köras mellan kommunhuvudorter. Genom åren har vissa regionala linjer fått ändrad körväg med hänsyn till grundprinciperna medan andra linjer har fått fler uppehåll. Det finns också flera regionala linjer som i huvudsak tillgodoser inomkommunala behov. Sammantaget har detta resulterat till otydlig gränsdragning mellan den inomkommunala och regionala uppdraget där hanteringen i hela länet inte varit fullt ut konsekvent.

Regional busstrafik anpassas utifrån utökad tågtrafik

Från 2022 satsar regionen på att utveckla tågtrafiken på UVEN mellan Uppsala – Sala – Västerås – Eskilstuna. Tåg i Bergslagen (TIB) har tagit fram långsiktigt program för tågtrafiken på Bergslagspendeln som innebär en stegvis utökning av tågtrafiken mellan Fagersta och Västerås. Därutöver har tidigare förändringar gjorts på Svealandsbanan mellan Arboga – Kungsör - Eskilstuna.

I första steg kommer utbudet på regionala busstrafiken på linjerna 569 (Sala-Västerås) 515 (Köping- Västerås) 550 B (Kungsör- Eskilstuna) som följd av utökad tågtrafik att halveras från och med dec 2021. Även om det samlade utbudet mellan kommunhuvudorterna då är på en bra nivå innebär det konsekvenser för exempelvis resenärer som stiger på utefter busslinjen.

Den regionala stombusstrafiken bedöms behöva fortsätta anpassas utefter nya förutsättningar, behov, målpunkter och uppdrag. Den inomkommunala busstrafiken behöver i större utsträckning utvecklas till att mata till regional tåg- och busstrafik, samt vid behov komplettera i områden och stråk där regionen anpassar sin trafik.

Förslag att utföra en översyn av riktlinjer för planering av regional busstrafik

Med utgångspunkt från mål i trafikförsörjningsprogram och RUS, föreslår vi att kollektivtrafikförvaltningen i dialog med kommunerna skapar sig en bild av kollektivtrafikbehovet och genomför en översyn av planerings- och finansieringsprinciper för den regionala trafiken. I samband med översynen behöver även behovet av den inomkommunala busstrafiken identifieras och hur den regionala trafiken kan stödja behovet av persontransporter inom enskilda kommuner utan att minska attraktiviteten för den regionala busstrafiken behöver ses över.

Översynen ska ha fokus på ökat resande, förbättrade restider, tillgänglighet, effektivitet och ökad marknadsandel. Vi föreslår att projektet genomförs med fokus

2020-11-17

på regional busstrafik i länets. Däremot kommer konsekvenser beskrivas för berörd kommun.

Syfte och innehåll

Projektets syfte är att presentera förslag till uppdaterade riktlinjer och principer för planering av regional busstrafik vilka stödjer regionala och inomkommunala behov.

Översynen ska innehålla följande:

- Presentera alternativ till planerings- och finansieringsprinciper för regionala busstrafiken som möjliggör större flexibilitet, bland annat för att stödja kommunala behov.
- Nulägesanalys
 - Nulägesanalysen bör exempelvis redovisa kostnadseffektivitet, utbud, målpunkter som trafikeras inom respektive kommun samt trafikuppdrag och syfte med respektive linje. I nulägesanalyser ingår att genomföra en översiktlig konsekvensbeskrivning av att dagens principer skulle tillämpas fullt ut utifrån de nya förutsättningar som gäller kring utökad tågtrafik.
- Behovsanalys
 - Boende, pendling och viktiga målpunkter
 - Framtida förutsättningar (tågtrafik, bostadsbyggande mm)
 - Behov av kompletterande trafik för till exempel äldre
- Förslag till trafikering
 - Beskriva behov, syfte och mål med trafikeringen
 - Linjekartor
 - Principitidtabeller
- Kostnadskalkyl för Region samt respektive kommun
- Framtida fordonsbehov
 - Fordonsinvesteringar för Svealandstrafiken

En rapport tas fram som ska utgöra ett kunskaps-och beslutsunderlag för regionen och kommunerna i sin framtida beslutsprocess.

Tidplan och resurser

Vi föreslår att projektet genomförs under 2021 med prioritering av framtagande av riktlinjer för planering och finansiering av regional busstrafik. Ambitionen är att möjliggöra förankrade och beslutade förändringar under 2022 - 2023.

Projektresurser hämtas i första hand från Trafikförsörjning (strateger, utredare, planerare). Behov av externt stöd för projektledning kan vara aktuellt och externa konsulttjänster kan därutöver bli aktuella för specifika analyser eller uppdrag. Svealandstrafiken kommer involveras utifrån behov.